

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 5

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece punct din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

TÉTEL I

(30 punct)

Îrja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az élet értelme kérdésköre sajátja:

a. az ismeretelméletnek	b. a tudományos elméleteknek	c. az emberi természetnek	d. a fizikai természetnek

2. Az etikai elméletek között megtaláljuk:

a. a kvantumelméletet	c. az igazság koherenciaelméletét
b. a hedonista etikát	d. az igazság megfeleléselméletét

3. Az alkalmazott etikai problémáknak:

- a. túlsúlyban elméleti jellegük van
- b. vitatott jellegük van
- c. egy deontológiai felfogás képezi az alapját
- d. csak egyértelmű megoldást ismernek

4. Amivel összefüggésben meghatározható a társadalompolitikai szabadság:

- a. különböző típusú megszorításokkal
- b. valami véletlenszerűvel
- c. az emberek tetszéseivel
- d. hétköznapi eseményekkel

5. A társadalompolitikai felelősség:

- a. a társadalompolitikai szabadságból származik
- b. mindig megnyilvánul
- c. nem szükséges
- d. egy ismeretelméleti probléma

6. Az ember természeti joga:

- a. az oktatáshoz való jog
- b. az élethez, a tulajdonhoz, a szabadsághoz való jog
- c. a szabad véleménynyilvánításhoz való jog
- d. a szabad közlekedéshez való jog

7. R Descartes felfogása szerint, a megismerés ideáljának alapja:

a. a homályos megismerés	c. az empirikus megismerés
b. a világos és pontos megismerés	d. a zavaros megismerés

8. Az igazság azáltali megállapítása, hogy az új ismereteket viszonyítjuk a már igaznak tekintett gondolategyütteshez sajátja a:

a. az igazság korrespondencia elméletének	c. az igazság pragmatista elméletének
b. az igazság koherencia emeletének	d. az igazság tökéletes elméletének

9. Arisztotelész az alábbi etikai irányvonal képviselője:

a. deontológia	b. teológiai	c. eudaimonista	d. hedonista

10. Az emberi jogoknak a tiszteletben tartása jellemző:

- a. a totalitarista államra b. a visszaélő államra c. az önkényes államra d. demokratikus államra

II. TÉTEL

(30 de pont)

A. A baloldali oszlopban az ismeretelmélet, fogalmi vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz állítások. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes társítását!

a. Analitikus	1. Ismeretek, amelyek teljes mértékben függetlenek a tapasztalattól.
b. Szintetikus	2. Ismeretek, amelyek csak részben függetlenek a tapasztalattól.
c. A priori	3. Ismeretek, amelyek a tapasztalatból származnak.
d. A posteriori	4. A predikátum pontosítja a szubjektumot.
	5. A predikátum a szubjektumhoz hozzáad egy új jellemzőt.

16 pont

B. Érveljen, körülbelül tíz sor terjedelemben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: *demokratikusak vagyunk, de nem azért, mert a többségnek mindig igaza van, hanem mert az ismert hagyományok közül a demokratikus hagyományok a legkevésbé rosszak.* 8 pont

C. Írjon példaként olyan mondatot, amelyek igazságértékét a valósággal való megfelelés által állapíthatjuk meg. 6 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Mindazonáltal az állattól teljesen idegen a „titokban való és felfedésre váró léte” és idegenek tőle az életnek ebből a létmódból következő arányai és bonyodalmi. A „titokban való és felfedésre váró lét” kitüntetett emberi létmód. Következésképpen sajátosan emberivé lesz az egész hatalmas, parádés következmény-együttes, ami ebből a létmódból kibomlik, vagyis az ember alkotói sorsa, indítássaival, apparátusával és korlátozásaival együtt.

(L. Blaga, *Geneza metaforei și sensul culturii*)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Nevezze meg az adott szöveg alapján két jellemzőjét emberi természetnek! 4 pont
2. Mutasson rá körülbelül fél oldal terjedelemben egy összefüggésre, ami az *emberi természet* és a *létezési mód* fogalmi között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat! 10 pont
3. Fogalmazza meg személyes véleményét a szöveg filozófiai nézőpontjának időszerűségére vonatkozóan! 6 pont

B. Tudva, azt hogy: *a filozófiát nem a kérdéseire adott pontos válaszai miatt érdemes tanulmányozni, inkább magukért a kérdésekért:*

1. Fogalmazzon meg két sajátosan filozófiai kérdést! 4 pont
2. Példázzon egy olyan élethelyzetet, amelyben a filozófia hasznosnak bizonyult! 6 pont